

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo: in uprava Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

„JUTRA“

Bolgarija in vzhodni mirovni pakt

SMRTNI UDAREC ORGANIZACIJI MAKEDONSTVUJOČIH.

Vzhodni mirovni pakt ni uplival na nobeno evropsko državo tako porazno kakor na našo sosedo Bolgarijo. Zaverovana v svojo politiko naslanjanja na sovražnike Jugoslavije, zlasti pa na dosedanje zunanje politično akcije Italije, je trdno pričakovala, da se splošno stanje v vzhodni in južnovzhodni Evropi ne more spremeniti. Računala je na rusko-romunski spor zaradi Besarabije, na rusko-turško prijateljstvo in zvezo obeh teh držav z Italijo. Zato se je zanašala na to, da bodo njena stremjenja proti mali antanti, konkretno: proti Jugoslaviji in Romuniji, naša vedno vsaj tiho podpora v Moskvi in Ankari. Vzhodni mirovni pakt pa je sedaj nenadoma odstranil vse te spore in porušil s tem tudi bolgarske upe. Stavba bolgarske zunanje politike se je kar čez noč sesula v pesek, zlasti še tudi zato, ker kažejo vsi znaki, da se bližamo še bolj dalekosežnemu nenapadalnemu paktu med Francijo, Italijo in Jugoslavijo.

V Sofiji so tako uvideli, da so ostali sami, docela izolirani, in ne vejo kaj bi. To priznava več ali manj odkrito ves bolgarski tisk, samo ministrski predsednik Mušanov je skušal v neki izjavi zmanjšati pomen vzhodnega mirovnega pakta, češ, da s tem še niso odstranjeni spori med državami, ki so ga podpisale. Toda ton njegove izjave je bil tak, da smo mogli že na prvi pogled opaziti, da govori v zadregi in skuša le z besedami, ki mu ne gredo od srca, zagovarjati in prikrivati popoln poraz svoje vlade. Tako so, v ostalem, tolmačili njegovo izvajanje celo nekateri sofijski listi sami in ga ostro napadli. Konsternacija pa je zbudil vzhodni mirovni pakt v bolgarski politični javnosti zlasti še zaradi tega, ker je v njem oni člen, ki določa kot napadalca in rušilca miru tudi državo, ki dovoljuje na svojem ozemlju formiranje napadalnih čet za vpadače v ozemlja drugih držav. Ta člen je bil namreč vnešen v definicijo izrecno zaradi makedonstvujočih. Ko je grški zunanji minister Politis formuliral osnutek, ki je bil paktu podlaga, je mislil konkretno na balkanske razmere.

Del bolgarskega tiska s Cankovega »Demokratskega Zgovora« na čelu je že takrat, ko je Politis predložil osnutek razorožitveni konferenci v Ženevi, odločno pozival vlado, naj stori vse kar more, da ta člen ne bo sprejet in naj nikoli ne podpiše nobene konvencije, ki bi ga vsebovala. Pri tem je skušal do-

kazati, da Bolgarija ne more biti odgovorna za delo makedonstvujočih, ker so krive njihove akcije zmagovite države, ki nočejo na Balkanu upoštevati etničnih zahtev narodov. Ta sofizem je doživel debakl, ker ga je že po logiki stvari moral doživeti! Vzhodni mirovni pakt govori docela nasprotno. Ta pakt prisoja odgovornost za vpade nelegalnih čet tisti državi, na katere ozemlju se čete formirajo. V primeru makedonstvujočih je to seveda Bolgarija. Ona sama s tem paktom, ki ga ni podpisala, še ni vezana, toda to dejanskega položaja prav nič ne spreminja. Vse sosedne Bolgarije so usodni člen priznale in bo nedvomno sprejet prej ali slej tudi kot vseobče mednarodno načelo. Zaradi tega pravi sedaj »Demokratski Zgovor«, da se je tudi balkansko četništvo preživevalo in mu je vzhodni mirovni pakt zadal dokončni smrtni udarec.

Bolgarija, odnosno v njej delujoča organizacija makedonstvujočih, ima tako več kot zadosti povoda vznemirjati se. To vznemirjenje ji seveda ne bo pomagalo. Prej ali slej — to je bilo vedno jasno — je moral napočiti tudi dan likvidacije balkanske sramote, makedonstvujočih, in Bolgarija bo tako prisiljena napraviti njegov konec, če ne bo hotela doživeti strašne obsodbe in odpora vse Evrope, v nadaljnjih posledicah pa še konkretnih sankcij. Vprašanje pa je sedaj, če se bo iz tega česa naučila, če bo krenila na nova zunanje politična pota, ali bo tavalala še naprej po temi v prepad pogube? Če bo dovolila, da bodo odločali o njeni usodi še nadalje tako majhni ljudje kakor je Mušanov, potem ni prav nobenega upanja na pravočasno iztreženje. Škoda bo imela od tega samo Bolgarija. Zato bi bilo edino pametno, da bi sama prosila za sprejem v sklop držav, ki jih veže vzhodni Locarno, iskala pred vsem mesta na strani Slovanov, kamor spada, likvidirala nesoglasja v odnosih do bratske slovenske Jugoslavije in razpustila ter zatrla organizacijo makedonstvujočih. Na ta način bi na meh prenehala biti glavni ali prav za prav edini element nemira na Balkanu. Političnemu pomirjenju, ki bi bilo s tem doseženo, bi sledilo kmalu tudi gospodarsko zblizanje in sodelovanje. To bi rodilo materialne koristi za ves Balkan, posebno pa za Jugoslavijo in Bolgarijo. Do tega bo seveda morala priti prej ali slej, odgovornost za zavlačevanje bo pa nosil vedno le tisti, ki zavlačuje!

Po Gömbösevem obisku na Dunaju

KOMENTARJI BUDIMPEŠTANSKEGA IN DUNAJSKEGA TISKA. GÖMBÖS JE USPEL PRI DOLLFUSSU LE DELOMA

BUDIMPEŠTA, 12. julija. Ves madžarski tisk je včeraj posvetil zopet dolge članke Gömbösovemu obisku na Dunaju. »Pester Lloyd« pravi, da bo morala bodoča podonavska politika računati z zaokroženjem Avstrije in Madžarske. Javno mnenje na Madžarskem pričakuje od Gömbösovega potovanja na Dunaj okrepitev Madžarske in Avstrije ter izboljšanje njihovih medsebojnih gospodarskih zvez. »Nemzeti Ujsag« meni, da je delstvo, da sta Avstrija in Madžarska prav v teh dneh spoznali svoje skupne interese, zadosten dokaz, da bo prišlo v bodočnosti, pa naj bi se zgodilo že karkoli, do polne veljave zgodovinsko dejstvo, da morata Madžarska in Avstrija hoditi skupno roko v roki.

DUNAJ, 12. julija. Tudi tukajšnji tisk posveča še vedno veliko pažnjo sestanku Gömbösa z Dollfussom in pravi med

drugim, da sta razpravljala tudi o podlagah za eventualno sodelovanje Avstrije in Madžarske z državami male antante ter mogoče tudi Poljsko.

BUDIMPEŠTA, 12. julija. Z dobro poučenih virov se doznava, da se Gömbösu ni posrečilo izvesti na Dunaju svoj načrt, po katerem naj bi se Avstrija in Madžarska združili s slično pogodbo, kakor so jo letos sklenile države male antante. Dosegel je le, da se bosta pred vsako važno zunanje politično odločitvijo posvetovali o stališču.

LITVINOV NA ODDIHU.

CLERMONT-FERRAND, 12. julija. Semkaj je prispel ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov in se nastanil v »Grand Hotelu« pod imenom Linde. Litvinov bo prebil tukaj nekaj dni, da se odpočije od dela v zadnjih tednih.

Sklepi odsekov gospodarske konference

PLENUM KONFERENCE SE BO NAJBRŽE RAZŠEL DO JESENI, ZBO ROVALI PA BODO RAZNI ODSEKI. — LONDONSKA GOSPODARSKA KONFERENCA STOPA NA POT RAZOROŽITVENE.

LONDON, 12. julija. Včeraj je zasedal redakcijski odbor finančnega in denarstvenih odbor, ki je po daljši razpravi sprejel soglasno svoje poročilo o bodočem delu in ga predložil takoj predsedstvu konference. To poročilo temelji bistveno na denarstvenih in finančnih vprašanjih, o katerih se je že pred dnevi v debatah dognalo, da bi se dala reševati kljub stališčem Amerike in držav zlatega bloka. Predvsem gre v tem primeru za vprašanja, ki se tičejo dolgov, srebra in politike svetovnih emisijskih bank. Tudi na seji gospodarskega odbora je zmagala večina, ki zahteva nadaljevanje dela. Tako nato je bil tudi tukaj izvoljen poseben redakcijski odbor za določitev podrobnega bodočega delovnega programa. Odbor za indirektno gospodarsko zaščito je tudi že izvolil svoj redakcijski odbor, v katerem sodelujejo nemški, jugoslovanski, ekvadorski in novozelandski delegati. Lesni odbor je predlagal odgoditev svojih sej do jeseni v svrhu dosege sporazuma med zainteresiranimi državami, vinski pododbor pa je predlagal obširno propagando za vino in razne ukrene, ki so potrebni za omejitev in izboljšanje vinskega pridelka ter standardizacijo njegove kakovosti.

Popoldne se je sestalo k seji predsedstva konference in sprejelo na znanje vsa predložena poročila posameznih odborov. Delo konference se bo moralo na vsak način prekiniti in odgoditi do jeseni, moglo pa bi se nadaljevati še prej, če se bodo razmere v Ameriki glede možnosti stabilizacije dela na konferenci ugodno spremenile. Ob tej priliki se je tudi ugotovilo, da so vsa nesoglasja, ki so se pojavila na dosedanjem zasedanju, le začasna in manj važna, kar daje veliko upanje na ugoden razvoj pogajanj in na uspešno delo v bodočnosti.

LONDON, 12. julija. S sprejemom včerajšnjih sklepov v predsedstvu svetovne gospodarske konference je bilo osvojeno tudi stališče, ki ga je za stopala francoska delegacija že od vsega začetka. V smislu sklepa predsedstva konference so bila iz bodočega delovnega programa izločena vsa ona vprašanja, ki bi bila v stanju nesoglasja le še povečati. Temu stališču sta se pridružila tudi oba Američana Cordell Hull in Cox, kakor tudi angleški finančni minister Neville Chamberlain. S tem je bil seveda tudi znatno omogočen sprejem omenjenega predsedstvenega sklepa.

Reševanje gospodarske krize v Ameriki

USTANOVITEV GOSPODARSKEGA SVETA. REGULACIJA PRODUKCIJE, DELOVNEGA ČASA, MEZD IN KONZUMA. OGROMNA JAVNA DELA.

WASHINGTON, 12. julija. Nadaljnje ukrepe ameriške vlade v borbi proti gospodarski krizi bo izvajal v bodočnosti pravkar imenovani narodni gospodarski svet, ki stoji v gotovih ozirih tudi nad vlado. Ta narodni gospodarski svet sestavljajo člani vlade z Rooseveltom na čelu in pa vodilne osebnosti izven vlade, ki jih imenuje predsednik. Ena izmed glavnih nalog narodnega gospodarskega sveta bo dvig kupne moči, ki mora korakati vzporedno s proizvodnjo. Narodni gospodarski svet je pravkar naslovil na industrijske trupe ultimativno okrož-

nico, v kateri jih poziva, da izvedejo v svojem poslovanju vse ukrepe, ki jih bo spoznal kot primerne in jih bo priporočil kot take vrhovni gospodarski svet. V zvezi s tem jim bo predpisan 35 urni delovni teden obenem s točno ugotovljeno delavskega eksistenčnega minimuma. Narodnemu gospodarskemu svetu so bili odobreni naslednji rekonstrukcijski krediti: 40 milijonov dolarjev za zgradbo cest, 250 milijonov za zgradbo novih trgovskih parnikov, 10 milijonov dolarjev za zgradbo letal in nadaljnjih 100 milijonov dolarjev za druga javna dela.

Francoski pogoji za podpis pakta štirih

PARIZ, 12. julija. Pogajanja med angleškim in francoskim zunanjim ministrom glede podpisa pakta štirih velenj in o eventualnem sestanku med Macdonaldom, Daladierjem, Mussolinijem in Hitlerjem v Londonu so v polnem teku. V Angliji prevladuje mnenje, da bo pakt podpisan še v teku meseca julija. Francija je s svoje strani predložila še nekaj pogojev, med katerimi zahteva še prav posebno, da odpotuje češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš še pred podpisom pakta v Rim in da se rešijo še nekatera italijansko-francoska sporna vprašanja.

BOJ MED NEMČIJO IN AVSTRIJO.

DUNAJ, 12. julija. Predsinočnjim je dr. Habicht v monakovskem radiu ponovno na prav divjaški način napadel Avstrijo in dr. Dollfussa. V svojem govoru ni izbral niti najsirovejših in najnedostojnejših izrazov in psov. Na merodajnem mestu se izjavlja, da avstrijska vlada na te sirovosti sploh ne bo reagirala, ker je prepričana, da stoji na njeni

strani ves kulturni svet. Za dr. Habichtom je govoril dr. Kazimir Kastel-Pietro, ki ga iščejo tri redna sodišča zaradi navadnih zločinov, med drugim pa zahteva njegovo aretacijo tudi bolniška blagajna za Tirolsko, ki ga obtožuje, da je zdravil že mrtve člane in predlagal potem zanje troškovnike in tudi dvigal zadevne denarne zneske.

SKRAJNO SLABA ŽETEV V AMERIKI.

NEWYORK, 12. julija. Zadnja poročila kmetijskega ministristva kažejo porazne številke o letošnjem pridelku žita v Združenih državah. Že žetev jare pšenice je pokazala nazadovanje v razmerju 57,8 proti 79,7 odstotkom v preteklem letu. Letošnja žetev bo dosegla po točni cenitvi komaj 55% normalnega pridelka in je verjetno, da Združene države ne bodo mogle kriti niti lastne potrebe.

BALBO IMA SMOLO.

REYKJAVIK, 12. julija. Balbova zračna eskadrila ni mogla startati k nadaljnjemu prekoceanskemu poletu niti včeraj, ko so se vremenske razmere znatno izboljšale. Govori se, da je vzrok v različni kakovosti bencina. Odletela bo najbrže danes.

Dnevne vesti

Prpriprave za veliko manifestacijo državnega edinstva v Mariboru

Prpripravljalna dela. Seja propagandnega odseka. — Shoda se bo udeležilo okrog 40.000 ljudi in okrog 50 članov vlade. Posebni vlaki. Vozne olajšave.

Prpriprave za veliko manifestacijo vse državne politične stranke JRKD, ki bo 15. avgusta v Mariboru, so v polnem teku. Ustanovljen je bil poseben akcijski odbor s predsednikom narodnim poslancem g. Vekoslavom Spindlerjem na čelu. Akcijski odbor šteje zaenkrat 50 članov in se je te dni na svojih sejah konstituiral in razdelil na šest odsekov. Finančni odsek vodi narodni poslanec g. Krejči, propagandnega narodni poslanec g. dr. Ljudevit Pivko, prireditvenega načelnik mestnega gradbenega urada g. inž. Černe, rediteljskega železniški uradnik g. Rudolf Tumpel, stanovanjski odsek vodita gg. industrijalec Drago Roglič in bančni blagajnik Loos, prehranjevalnega pa Gostilničarska zadruga s predsednikom g. Valjakom na čelu.

Sinoči je imel v restavracijskih prostorih v Narodnem domu svojo sejo propagandni odsek. Sejo je vodil predsednik odseka narodni poslanec g. dr. Pivko. Izdelan je bil podroben načrt propagandnega dela za mesto Maribor in vso širšo okolico. Sodeč po zanimanju, se bo manifestacijskega shoda udeležilo okrog 40.000 volilcev, prisostvovalo pa bo nad 50 članov vlade, poslancev in senatorjev.

Zadnja pot ge. Franje Rebolove. Velika množica znancev, prijateljev in ostalih pogrebcev se je zbrala včeraj popoldne v Maistrovi ulici, da spremi na zadnji poti priljubljeno pokojnico in vzorno narodno ženo go. Franjo Rebolovo. Po blagoslovitvi krste je zaigrala godba »Drave«, nakar so ji zapeli v slovo pretresljivo žalostinko se pevci istega društva. Nato se je po mestnih ulicah razvil dolg pogrebni sprevod na Pobrežje, kjer se je ob odprtem grobu poslovil v ginljivih besedah od pokojnice predsednik mariborskega pododborja UJNZB g. Tumpel v imenu organizacije in v imenu društva »Drave«. Opisal je pokojnico kot vzor delavne narodne žene in matere, ki je stala s svojo ljubeznijo in delom kot najtrdnjša opora ob strani svojemu možu, prvobornemu v vrstah nacionalnega železničarstva ter je vzgojila svoje otroke v strogo nacionalnem duhu. Ko je godba zaigrala še drugo žalostinko in so se pevci poslovili s tiho nagrobno, se je zgrnila zemlja nad truplom žene, ki služi lahko po vsem svojem življenju kot svetel vzgled ostalemu našemu žensstvu. Bodi ji ohranjen v naših srcih časten in trajen spomin!

Proslava 20letnice mature. Včeraj so se sestali v Mariboru maturanti mariborske klasične gimnazije iz leta 1912/13, da obude spomine na svoja dijaška leta. Od 45 še živih sošolcev se jih je proslave udeležilo 33, zlasti mnogo iz Avstrije. V preteklih dveh desetletjih je umrlo 15 tovarišev, večinoma v svetovni vojni. Od profesorjev so umrli v tem razdobju le trije. Udeleženci proslave so se zbrali na svečanem banketu sinoči v dvorani Nabavljalne zadruge pod predsedstvom bivšega gimnazijskega ravnatelja g. dr. Tomiška. Od bivših profesorjev so bili navzoči med drugimi tudi gg. Knapp, dr. Mühlbacher, Jerovšek, dr. Pečovnik in dr. Dolar. Sledila je dolga vrsta navdušenih govorov. Davi pa so se vsi udeleženci proslave udeležili spominke maše, ki je bila darovana za duše pokojnih profesorjev in sošolcev. Nato so se udeleženci proslave fotografirali, popoldne ob 13. uri pa so napravili skupen izlet pod vodstvom odvetnika dr. Vauhnikarja v Št. Ili, kjer se je razvila v znanem in idiličnem vinotoku g. Thalerja prijetna in neprisliljena zabava, s katero je bila spominška proslava zaključena.

Oni člani krajevne organizacije JRKD v Mariboru, IV. okraj, ki se nameravajo udeležiti strankinega kongresa 20. in 21. t. m. v Beogradu, naj se nemudoma prijavijo ali pri krajevnem tajniku g. V. Kovačiču, Smetanova ul. 38a, I. nadstr. v času od 11. do 15. ure, ali pa naravnost v tajništvo v Gostilničarski ul. 1 v dopoldanskih urah.

Zborovanje bo na Glavnem trgu, kjer bo pred magistratom postavljena velika govorniška tribuna. Govore posameznih govornikov bodo pojačevali posebni ojačevalci, ki bodo nameščeni tudi na Koroški cesti, v Stolni, Gosposki in Tattenbachovi ulici ter na državnem mostu, ker tako ogromnih množic Glavni trg sam ne bo mogel sprejeti. Udeležencem bo dovoljena režijska in četrtinska vožnja in bodo vozili v Maribor posebni vlaki iz vseh delov naše banovine. Prijavljene pa so tudi že velike skupine volilcev iz ostalih krajev naše države.

Napovedano manifestacijsko zborovanje bo nedvomno eno največjih, da takega še ni doživel in ne videl naš obmejni Maribor.

Skupna seja pripravljajalnih odsekov

Finančni, propagandni, prireditveni, rediteljski, stanovanjski in prehranjevalni odsek imajo svojo važno sejo v petek 14. t. m. ob 20. uri v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Udeležba je za člane nujna in obvezna!

Prebojni indigo, karbon papir v Ia kakovosti, traki za stroj: Zlata Brišnik.

Smrt uglednega javnega delavca. V noči od ponedeljka na torek je umrl po daljši bolezni v Kamniku v starosti 57 let tamkajšnji lekarnar in dolgoletni župan g. dr. Rihard Karba, rodom iz Ljutomerških gor. Pokojnik je igral svojčas, dokler ni bil primoran odtegniti se javnemu udeleževanju, v kamniškem nacionalnem življenju in gibanju veliko vlogo. Bil je vedno odločen in nad vse delaven naprednjak in narodnjak. Bodi mu ohranjen časten spomin.

Požig Narodnega doma v Trstu pred 13 leti je bil začetek križevega pota naših Primorcev. Tega žalostnega dne se bosta spomnila jutri 13. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu »Nanos« in »Jadrane« z govorom glavnega urednika in pisatelja g. Radivoja Reharja. Pridite vsi, ki sočustvujete z našimi brati tam preko!

Streljanje mariborske podružnice SLD na golobe bo v nedeljo 16. t. m. ob 14. uri na vojaškem strelišču v Radvanju. Streljalo se bo tudi na vse lovske tarče.

Večerni promenadni koncert. Mariborsko olupševalno društvo bo priredilo jutri zvečer med 20. in 21.30. v mestnem parku večerni promenadni koncert. Igrala bo vojaška godba pod vodstvom kapelnika g. Svobode.

Obvestilo zunanjim delavcem radi služb v Mariboru. Odkar so nekateri časopisi razglasili, da rabi tovarna Hutter radi povečanja svojega obrata veliko število delavcev, prihajajo v Maribor od vseh strani, celo iz najoddaljenejših krajev naše države delavci (nekateri s svojimi družinami), da bi v Mariboru dobili službo. Ker pa ne dobijo dela in so vsi brez sredstev, se obračajo radi najnujnejše pomoči za prehrano in prenočišče na socialno-politični oddelek mestnega načelstva, ki je primoran, da jih odpravlja nazaj v njihove domovinske občine. Iz navedb vseh je razvidno, da bodo prišli v Maribor še drugi delavci, ker povsod prevladuje mnenje, da je v Mariboru dovolj dela na razpolago. Na podlagi zadevnih informacij pri tvrdki Hutter objavlja mestno načelstvo sledeče: Imenovana tvrdka bo potrebovala meseca septembra t. l. približno 200 mlajših delavk, da se izvezbajo v predilniški stroki, ker se povsod zaposlujejo le delavke, ker najbolj odgovarjajo za ta posel. Pri sprejemu pa se bo oziralo predvsem na delavke, ki bivajo v Mariboru, da se s tem odpomore veliki brezposelnosti v Mariboru. Z ozirom na navedene podatke in v izogib raznih neprilik se opozarja zunanje delavstvo, da ne prihaja v Maribor, ker tu spričo velike brezposelnosti v mestu samem ni na razpolago nobenih službenih mest.

Koncert slivniškega »Guslarja«. V nedeljo 9. julija je priredil v slovesno ozajšani verandi gostilne g. Lesjakove slivniški »Guslar« skupno s Strelsko družino iz Hotinje vasi koncert in vrtno veselico, ki je uspela zelo dobro in pokazala kulturni razvoj in delo Slivnice in nje okolice. Pod spretnim vodstvom g. šolskega upravitelja v Slivnici Radovana Mejovška, znanega nacionalnega borca še izpred vojne dobe, je »Guslar« s hvalevredno poštrevovalnostjo izvajal svoj program naših narodnih skladateljev, in to nad vse dobro. Med sporedom je izročil predsednik Strelske družine g. Mešovšek krasno izdelane diplome (delo domačega slikarja g. Frasa) zaslužni kumici ge. Anici Marčinkovi in g. Bogomirju Bezjaku z v srce segajočimi besedami. Po končanem programu se je razvila živahna vrtna veselica s petjem in plesom in družila še dolgo v topli noči razigrane goste.

Maribor bo dobil dva moderna kinematografa. Poročali smo že, da je kupil znani Streharjev stolp v Grajski ulici kinopodjetnik in solastnik avtomatskega bifeja g. Valjak, ki bo stolp podrl in zgradil tam moderno palačo, v kateri bo tudi moderna dvorana za kino. Te dni je banska uprava odobrila načrte g. Valjaka, vendar pa bo o zunanosti nove zgradbe odločal še banovinski konzervator g. dr. Stelč, končno veljavno gradbeno dovoljenje pa mu bo izdal mariborski občinski svet. Kakor izvem, bo palača, ki jo namerava zgraditi g. Valjak, ena najmodernejših v Mariboru. Nadalje je znano tudi, da je pred kratkim kupil kinopodjetnik in solastnik avtomatskega bifeja g. Guštin od plinarniškega mojstra g. Kranjca objekte za svojo hišo na Grajskem trgu števil. 1. Te objekte namerava g. Guštin podreti in zgraditi tam moderno zgradbo, v kateri bo nameščen dosedanjí Grajski kino, ker se bo moral g. Guštin s kinom preseliti iz gradu, katerega je kupila, kakor je znano, mestna občina. Tako bo dobil Maribor v doglednem času dve moderni zgradbi in dva moderna kinematografa.

Obmejni promet v mesecu juniju. V mesecu juniju je prekoračilo našo severno mejo 29.498 oseb. Dopotovalo je preko severne meje v našo državo 15.939 oseb, in sicer 3320 Jugoslovancev, 6462 Avstrijcev, 5038 Čehoslovakov, 565 Nemcev in 554 oseb iz drugih držav. Preko Maribora je dopotovalo 10.975 oseb, preko Št. Ilje 3486, preko Cmureka 245, preko Dravograda 363, preko Prevalj 425, preko Radgone 385, preko Hodoša 17, preko Labuda pa 43 oseb. V istem času je odpotovalo iz naše države preko severne meje 13.559 oseb, in sicer 3315 Jugoslovancev, 5534 Avstrijcev, 3665 Čehoslovakov, 517 Nemcev in 518 drugih. Preko Maribora je odpotovalo 9088 oseb, preko Št. Ilje 3047, preko Cmureka 207, preko Dravograda 407, preko Prevalj 363, preko Radgone 411, preko Hodoša 17, preko Labuda pa 19 oseb. Največji promet je bil z Avstrijo. V tranzitnem prometu je potovalo meseca junija 3695 oseb. Največji tranzitni promet je bil med Prevaljami, Labudom in Rakekom. V prvem polletju je v tranzitnem prometu potovalo skupno 16.575 oseb.

Kino Union. Samo še nekaj dni krasni film »Zaslanje ustne« z veliko umetnico Elizabeto Bernerjevo v glavni vlogi. R. Forstnerjem in C. Edthofferjem. Kritika označuje ta vefilim kot najboljši tega leta. Ta film mora vsakdo videti ter smo prepričani, da mu bo ostal v najglobljem spominu.

Grajski kino. Danes, v torek 11. t. m., se začne predvajati zabavni film »Kiki, življenjepis in veseli doživljaji male kornistke«. Srčkana Anny Ondra in šarmanten Hermann Thimig v glavnih vlogah. Pripravlja se veliki milijonski film »Kraljica sužnjev« z Marijo Cordo v glavni vlogi.

Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobi, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih, poživi naravna »Franz Josefova« grenčica trajno obtok krvi v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se »Franz Josefova« voda pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastrupljenju želodčnega črevesnega kanala, obnese kot zbirno odvajalno sredstvo.

Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, škrofulozi in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše, je uravnavna delovanja črevesja z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da v začetku bolezni porajajoče se zapeke ponehavajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak dan bolnik boji.

Nova hiša na Glavnem trgu. Danes je pričel veletrgovec g. Miloš Oset podirati pritlično hišico poleg svoje velike hiše na Glavnem trgu. Na pridobljenem stavbišču bo zgradil veliko trinadstropno trgovsko in stanovanjsko hišo.

Tlakovanje Aleksandrove ceste v zadnjih dneh naglo napreduje, ker je treba vsaj doslej razkopani del cestišča tlakovati s kockami do otvoritve »Mariborskega tedna«. Cesta bo dotlej tlakovana od Grajskega trga do konca Frančiškanske cerkve, ostalo tlakovanje pa se bo nadaljevalo po zaključku velikih mariborskih prireditvev.

Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj Slov. trgovskega društva se vrši vsak dan od 9. do 10. ure na Trgovski akademiji v Mariboru. Prijavam za vpis je priložiti zadnje šolsko izpričevalo. Potrebne informacije daje ravnateljstvo zavoda, Zrinjskega trg 1.

Iz »Nanos«. V nedeljo 16. t. m. priredi društvo »Nanos« veliko vrtno veselico v gostilni »Lovski dom« nad Trem ribniki. Vljudno vabimo vse prijatelje društva, da se prireditve polnoštevno udeležijo. Na sporedu bodo pevske, tane, buraske, dramske točke, šaljiva postava, ples, godba itd.

Namesto venca na grob g. Franca Hribarja je delavstvo tvornice hlačevine J. Hutter & drug darovalo Profimberkurlozni ligi v Mariboru znesek 372 Din.

Izmišljena vest. V včerajšnji številki smo poročali, da si je v Delavski pekarni zaposleni 22letni pekovski pomočnik Ivan Č. iz obupa pognal kroglo v glavo in da so ga spravili v bolnišnico. Ta vest pa je bila izmišljena. Včeraj popoldne se je v našem uradništvu oglasil sam Ivan Č. in povedal, da jo je raznesel po mestu njegov nasprotnik, ki ga je hotel na ta način spraviti v slabo luč pred njegovim dekletom.

Zlobna poškodba zgodovinskega spomenika. Včeraj popoldne je izruval neznan zlobnež na monumentalnem stopišču in poslopju mariborskega gradu veliko kamenito starinsko vazo in jo vrgel ob tla, da se je razbila na dva dela. Zlobnež, ki ga išče policija, zasluži eksemplarično kazen.

Levančevo truplo najdeno. Nesrečni 16letni plesarski vajenec Josip Levanič, ki je padel po nesrečnem naključju pri pleskanju konstrukcije železniškega mostu v Dravo, je bil najden šele pred včerajšnjim na ozemlju občine Breg pri Ptuj, kjer je voda naplavalila njegovo truplo. Nesrečnega mladeniča so pokopali na tamkajšnjem pokopališču.

Tatvina kolesa. Včeraj popoldne je bilo iz hodnika Aleksandrove ceste 14 ukradenih podpornikov Miodragu Lanševiču 1000 Din vredno kolo znamke »Steyr« z evidenčno številko 10064.

Današnji živilski trg je bil, kakor običajno, bogato založen, pa tudi zelo dobro obiskan. Obilo je bilo na trgu domačih češenj, ki so jih pripeljali večinoma naši kmetje iz Slovenskih gor. Pri manjkovalo pa tudi ni krompirja, kumar in perutnine. Zaradi obilice blaga so cene znatno padle. Posameznim živilom so bile cene naslednje: krompir 3 do 4 Din, grah in fižol v stročju 8 do 9 Din, čebula 2 do 2.50 Din, paradižniki 8 do 10 Din, črešnje 3 Din, višnje 3 do 4 Din, breskve 18 do 20 Din, marelice 12 do 16 Din, hruške 8 do 10 Din, jake 10 do 16 Din kilogram, jajca 0.25 Din do 0.75 Din, borovnice 2 do 4 Din in maline 6 do 7 Din liter. Piščanci 20 do 30 Din par. kokoši 20 do 35 Din, race 15 do 30 Din, gosti 25 do 40 Din, purani 35 do 60 Din, domači zajci 5 do 25 Din in kozlički 50 do 100 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 19.7 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 17.6 stopinj C; barometer je kazal pri 20.9 stopinjah 740, reduciran na ničlo pa 737.5; relativna vlažnost 79; vreme je tiho in jasno.

Nova manifestacija bratstva s Čehoslovaško

KONCERT »ŠESTNAJSTKE« IZ OLOMOUCA.

V soboto zvečer se nam je predstavila v kazinski dvorani moška pevka skupina »Šestnajstka« iz Olomouca. Na svoji turneji po Jugoslaviji (Ptuj—Crikvenica—Sušak—Zagreb—Celje—Maribor) si je izbrala naše mesto za slovo. Z veseljem pribijemo, da so nam nudili ti pevci zelo velik umetniški užitek. Na programu so bili starejši in moderni češki skladatelji z umetnimi in narodnimi pesmimi, ki jih pevci obvladajo s čudovito sigurnostjo in ob čisti intonaciji. Zbor je jako lepo vpet, je tudi tehnično dorasel svoji nealahki nalogi, je zelo discipliniran, predava pa še posebno lepo, tako da mu je uspeh vedno in povsod zagotovljen. Razpolaga zlasti z dobrimi in globokimi basi, a tudi ostali glasovi se z njimi vlivajo v prav prijetno in ubrano pevsko telo. Nekateri so tudi s pridom porabni za solistske vloge, predvsem tenor in bas. V svojo spopolnitev bi potreboval zbor nekoliko popravila v srednjih dveh glasovih. Vsekakor je iz vsega razvidno temeljito in smoteno delo zborovodje Venceslava Talpe, ki — sam član slovitega zbora moravskih učiteljev — razpolaga s krepko umetniško intuicijo, s katero prihaja njegova subjektivna interpretacijska sila izrazito, tu pa tam še preizrazito do veljave.

Program sam je bil zelo skrbno izbran in je vseboval skladbe srednjih tehničnih potežkoč. Kakor doslej na vseh programih češkoslovaških turnej, tako je bila tudi na tem zastopana Križkovskega »Utopljenka«, učinkovita skladba starega kova, ki pa stavi precej zahtev v tehničnem in intonacijskem pogledu. Višje umetniško stremiljenje je pokazala »Šestnajstka« z dvema Foersterjevima zboroma, s Sukovim »Ranjencem«, s Kalikom, Kopeckim, zlasti pa z Janačkovim »Grožnjom«, v katerih so se njene vrline krasno nveljavile. V narodnih pesmicah, ki so sledile na to, se je zbor čim dalje bolj razigral in so zlasti slovaške pesmi (Pasol Janko, Cimbalist i. dr.) močno ugajale. Tu so bili zastopani Axman, Fromm, Palla, Spilka in Pokorny; posebno poslednji je priredil mnogo slovaških pesmi za moški zbor, dve njegovi so pevci dodali na koncu programa (»Stava! Honzo!« in »Tancuj, tancuj!«) poleg Adamičevega »Zelenega Jurija«.

Ta koncertni večer sredi poletja, ki nas doslej še ni posebno žgoče tlačilo, je bil prav dobro obiskan in resnično lep, kontakt med pevci in občinstvom se je našel kmalu, tako da viharne odobravanj kar ni hotelo biti konca. Prireditelja koncerta, naša Glasbena Matica in tukajšnja Češkoslovaška-jugoslovanska li-

ga, sta ob splošnem aplavzu poklonila »Šestnajstki« po en venec s trakovi v narodnih barvah. Kako hitro in neprisljano se je razvilo razmerje med koncertanti in občinstvom, priča dejstvo, da se je poslednje skoraj vse znašlo spet pri »Orlu«, kjer je naša Glasbena Matica priredila pevcem prijateljski sestanek, na katerem so se izmenjavale naše narodne pesmi (posebno koroške) z njihovimi. Tam so oni ponovili pesem »Pasol Janko« in dodali še dve slovaški v obdelavi Pokornega (»Baleraz« in »Vrt' se děvča«).

Češkoslovaška-jugoslovanska liga in Glasbena Matica sta v prošlem tednu mnogo prispevali k poglobitvi odnošajev med dvema bratskima narodoma (ob priliki obiska ČJ lige iz Brna je namreč pevski zbor Glasbene Matice počastil prijatelje, tudi pri »Orlu«, z našo umetno in narodno pesmijo, dal tako večeru svečnejše lice ter s tem pripomogel k tesnejšim stikom med prireditelji in gosti) in želimo, da bi se iz njunih setev rodili obilni sadovi.

Potujoča kmetijska razstava

K prihodu »Modrega vlaka« v Maribor.

»Modri vlak« pride v Maribor jutri v četrtek 13. t. m. Vodi ga vzvišena misel: spoznavati kmetovalce s koristnimi načini delovanja v poljedelskem in gozdnom gospodarstvu.

V vagonih »Modrega vlaka« so razstavljeni vzorci, slike, živali, stroji, orodja, načrti, zemljevidi, podatki in dr. iz vseh panog poljedelstva, gozdarstva, živinoreje, sadjarstva, vinarstva itd. Strokovnjaki so pripravljeni, da večjim skupinam obiskovalcev opišejo ter s slikami, filmom ali pa primerom pokažejo preizkušene načine dela, nujno potrebne za ohranitev in za napredek našega kmetijstva in zadrug. Zastoj ali pa za mal denar se bodo dobile priročne brošure in knjige ter vzorni načrti.

Prepričani smo, da bo vsak lahko našel nekaj koristnega. Vsako poljedelstvo in vsako gozdno gospodarstvo rabi vedno novega dela za svoj obstoj in za pravilno obdelovanje, uspešno negovanje in racionalno izkoriščevanje zemljinih kapitalov.

Modri vlak bo stal pri tovarnem skladišču glavnega kolodvora. Dohod po Dohodni poti z Meljske ceste. Preko vsega dne bodo prigodna predavanja, ob 11. uri pa filmsko predavanje v kinu »Unikon«.

Otvoritev razstave je ob 8. uri jutraj. Udeležijo se je zastopniki civilne, duhovske in vojaške oblasti. Otvoritvi prisostvujejo in si ogledajo razstavo gojenci drž. gozdarske šole, gojenci banovinske sadiarske in vinarske šole, občani Št. Ilja, Pivole, Limbuša, Sv. Marjete ob Pesnici in Št. Petra pri Mariboru. Ob pol 9. pridejo na vrsto občine Pesnica, Jarenina in Ranca z okoliškimi občinami, ob pol 10. občine z Dravskega polja, ob 11. uri Studenci, Pobrežje, Kamnica in druge občine iz bližnje okolice Maribora.

Med 13. in 15. uro si ogleda razstavo vojaštvo mariborske garnizije, od 15. do 16. ure vsi, ki niso prišli na vrsto ob določenih urah, od 17. ure naprej prebivalci Maribora, obiskovalci iz Sv. Lenarta in okolice pa preko vsega dne.

Vstopnina je 2 Din za osebo. Obiskovalci imajo na drž. železnica polovično vožnjo, vozne listke morajo dati žigosati pri ogledu razstave.

K obilni udeležbi, ki naj bo v pouk in korist udeležencev samih, vabi Pripravljalni odbor za mesto Maribor.

Sokolstvo

Lepa sokolska prireditel v Konjicah. Sokolsko društvo Konjice je imelo preteklo nedeljo 9. julija svoj letni javni nastop. Priljubljena domača godba »Dravinja« je pod spretno taktirko g. Marka ml. že ob 5. uri jutraj naznanjala našemu trgu sokolski praznik in kmalu so postale ulice živahne, sokolske čete so se zbirale na letnem telovadišču za Narodnim domom k skušnjam, ki so se vršile do 11. ure, nakar se je vršil promennadni koncert na Glavnem trgu, kjer je sokolska mladina prodajala rožice v prid društvu. Točno ob pol 16. uri pa se je pričela telovadba na letnem telovadišču, ki ga je gospodar br. Podlogar okusno in prav vabljivo pripravil. Pod vodstvom društvenega načelnika br. Nardina in načelnice s. Križmaničeve so nastopili vsi oddelki s prostimi vajami, nastopili so tudi starejši bratje, žal pa je moral odpasti nastop konjeniške artiljerije iz Slov. Bistrice radi tehničnih ovir. Dovršenost in skladnost prostih vaj je bila prav dobra, orodna telovadba, pri kateri so se domačinom pridružili tudi telovadci iz Slov. Bistrice in Oplotnice, je pa občinstvo zadivila. Posebej je omeniti še nastop 6 članic, ki so »nove smeri« izvajale precizno in elegantno. Po končani telovadbi je br. starešina dr. Mejak imel na zbrano občinstvo in članstvo programatičen govor. Proti večeru se je na dvorišču Narodnega doma razvila prav animirana narodna veselica, ki bo prinesla društvu tudi za sedanje čase prav zadovoljiv gnetni uspeh. Ves dan je bilo izredno ugodno vreme, ki je razpoloženje še dvignilo.

Sokolsko društvo Konjice se zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k lepemu moralnemu in gmetnemu uspehu nedeljske sokolske prireditve, posebna zahvala še velja požrtvovalnim damam v posameznih šotorih!

Maks Reinhardt trojni častni doktor.

Oxfordsko vseučilišče je proglasilo Maksa Reinhardta za častnega doktora »Honoris causa of Civil Law«. Tako je Reinhardt sedaj trojni častni doktor vseučilišč v Oxfordu, Frankfurtu in Kielu.

Sport

Velika kolesarska dirka okoli Jugoslavije. Včeraj je startalo v Novem Sadu 11 kolesarjev, ki bodo dirkali na progi Novi Sad, Brod, Zagreb, Split, Dubrovnik, Sarajevo, Cetinje, Skopje, Beograd, Novi Sad. Cela tura bo trajala 28 dni in je obenem poskušna vožnja za veliko dirko kolesarjev okoli Jugoslavije.

Druga tekma za vstop v prvi razred LNP bo v nedeljo 16. t. m. v Celju, in sicer se srečata SSK Celje in Čakovski S. K.

Tekmovanje za pokal tvrdke Stojec. Splošno znana urarska tvrdka Stojec, ki je vedno naklonjena sportnemu pokretu, je darovala tukajšnjemu medklubskemu odboru kirasen pokal, za katerega je MOLNP že razpisal tekmovalce. Prva tekma bo jutri, v četrtek 13. t. m. na igrišču ISSK Maribor, in sicer se bosta srečala SK Rapid in SK Svoboda.

Kajaške tekme za državno prvenstvo bodo v nedeljo 16. t. m. na progi Sayat-Hrastnik. Tekmovanja se bodo udeležili tudi tekmovalci iz Maribora.

SK Zaria, Zg. Kašelj, bo nastopil v četrtek 13. t. m. proti ASK Primorja v nočni tekmi!

Tekmovanje za podvezno plavalno prvenstvo bo letos 22. in 23. t. m. v Ljubljani. Državno prvenstvo pa bo 11. in 13. avgusta v Beogradu.

Mladinski plavalni tečaj na Mariborskem otoku prireja tukajšnji SSK Maraton od 14. do 23. t. m. Tečaj bo vodil plavalni strokovnjak g. Egon Karf iz Gradca ob sodelovanju vseh maratonskih plavalcev. G. Egon Karf je odlični avstrijski plavalec in član graškega GAK. V tečaj imajo pristop vsi fantje in dekleta od 11. do 17. leta, brez oziroma na to, ali znajo plavati ali ne. Ob zaključku tečaja bo mladinski plavalna tekma, kjer si bodo vsi novinci pomerili svoje sile. Prijave se sprejema v kopališču od 14. do 16. t. m. od 10. do 12. ure in od 15. do 18. Tečaj se bo vršil v imenovanem času med 10. in 12. uro. Starejši priporočamo, da izrabijo to prihko in pošljejo svoje plavanja željne male v ta tečaj.

Kriza sredi prejšnjega stoletja

Znak za paniko je dal polom »Ohio Life and Trust Co.« Temu polomu je sledil mogočen val mnogoštevilnih manjših polomov. Banke, ki so rasle v zadnjih letih kakor gobe po dežju brez solidne organizacije in brez vsakega zakonitega sistema, ki bi naj reguliral njihovo poslovanje ter brez vsakega nadzorstva države, niso mogle zadostiti naglemu in splošnemu dviganju vlog. Zato je bilo potrebno dekretirati »začasno suspendiranje plačil«. Besede »moratorij« tedaj ni besednjaki še niso poznali...

Nekaj dni po prvih pojavih krize, torej takoj po polomu omenjenega velikega trsta, je moralo več kakor polovica vseh ameriških tovarn odpustiti velike množine delavcev. V samem New-Yorku je bilo na ulicah okrog 30.000 brezposelnih. V tistem času jer bilo to ogromno število za New-York, zlasti še, če se pomisli, da New-York takrat ni bil niti senca današnjega največjega mesta sveta. Newyorška opera je morala zapreti svoja vrata, ker je bila beda tako velika, da sploh nihče ni hodil v gledališče. Občinski svet v New-Yorku je bil v veliki zadregi, ker ni nikakor vedel, kako pomagati brezposelnim, ki so prosili in zahtevali pomoči. Končno je sklenil, da jim pomaga z javnimi deli.

V začetku članka omenjamo predsed-

nika Združenih držav Buchanan. On je v decembru leta 1857., ko je kriza že prehajala, poslal ameriškem kongresu poslanico v zvezi s krizo, v kateri ostro kritizira organizacijo bančnikov v Združenih državah in predlaga obširen načrt o reformah. Zadnja kriza, pravi Buchanan v svoji poslanici, je ogromno škodovala, vendar pa bi mogla imeti tudi dobre rezultate, če bi država in narod poiskala v njej zdrav nauk za pametno gospodarstvo z javnim in zasebnim premoženjem. Dalje pravi predsednik, da je treba nujno opustiti vse velike spekulativne eksperimente tako z zasebnimi kakor tudi javnimi financami, kar je glavni nauk prav kar prebrodne krize.

Omenjena kriza je zlasti občutno zadela Anglijo, kar je tudi razumljivo, ker je bila angleška trgovina tesno zvezana z ameriško. Dne 11. novembra 1857 so padle zlate rezerve Angleške banke na 7 milijonov funtov sterlingov, rezerve v vrednostnih papirjih pa v enem samem dnevu za 928.000 na 581.000 funtov sterlingov. Anglija ni imela nobenih sredstev več, da bi izpolnjevala svoje finančne obveznosti. Parlament je bil sklican k nujnemu zasedanju, na katerem je dekretiral specialno zvišanje denarnega obtoka. Tako je bilo v Angliji. Med tem pa je izzvala kriza v Hamburgu pravcato paniko. Buržoazija ni znala preprečiti nastalega zla in se je zatekla k ustanovitvi »združenja za zajamčenje eskompta« z intervencijo države in to na način, ki je bil zelo podoben današnjim prizadeva-

njem te vrste. Gospodarstveniki one dobe so ostro kritizirali ta sistem obrambe in so opozarjali, da se na ta način samo zavlačuje neizogiben polom in solidno ozdravljenje financ. Na Švedskem in Danskem, na Nizozemskem in Dunaju, v Frankfurtu, Pragi, Berlinu, Varšavi in Madridu so propadale tvrdka druga za drugo. Celotni finančni sistem je vidno kazal vse znake katastrofe.

Edino Francija se je upirala krizi in dovolj uspešno pobijala vse njene posledice. Sicer so reš rekateri znaki krize ostali zabeleženi v bančnih poročilih tiste dobe in je iz njih razvidno, da je Francija obrestna mera zrasla na 10%, vendar pa ni imela nobenih katastrofalnih posledic za francosko gospodarstvo. V nekem trgovskem bulletinu iz tistih časov beremo: »Rezultati krize iz l. 1857. pomenijo neko slavo za francosko trgovino. V razmerah, ki so nastale povodom te krize v težkih finančnih okoliščinah, ko so zmanjkala vsa sredstva za solidno mednarodno trgovino in so cene blagov padle, se je posrečilo francoski trgovini z njenimi zdravimi metodami in pametnim manevriranjem upreti se in izogniti artificialnim spekulacijam, ki so privedle mnoge države v velike težave in njihove finančne in trgovinske razmere do katastrofe.«

Zanimivo je, kako se je posrečilo državam, kolektivom in posameznikom izklopiti se iz te krize leta 1857. Na to vprašanje je mogoč en sam splošen odgovor: Z razumom, ki je vendar zmagal. Sme se

trditi, da so se vsestransko, z namenom iskanja rešitve, aplicirala v glavnem naslednja načela:

Izvajalo se je varčevanje in redukcije, reducirala so se velika dela, ki so bila zamišljena na široki podlagi, ukinitve so se mnoge subvencije, krizi pa se je pustila prosta pot, da uniči vse nezdrave posledice. Prenehale so vse spekulacije in stvari so se pričele gledati v njihovi realni vrednosti. Javni in zasebni proračuni so se skušali spraviti v ravnotežje in so morali prejemki popolnoma krčiti izdatke. Prav za prav si pa tudi ni mogoče misliti kake druge metode za izhod iz gospodarskih kriz. Čudežne rešitve so nemogoče mnogo bolj v gospodarskih in finančnih vprašanjih, kakor pa v katerikoli drugem pojavu.

To je misel in sklep, do katerega mora priti, če objektivno proučimo znamenito krizo leta 1857, ki je bila v takratnih razmerah prav tako velika, kakor je današnja.

Takratni sodobniki so o tej krizi govorili, da ji ni najti primere v zgodovini. Isto pravimo mi danes o sedanji krizi in obenem pozabljamo krizo iz l. 1857. V resnici pa se je že leta 1763. razvila kriza, o kateri pišejo takratni kronisti naslednje: »To, kar preživljamo sedaj, naši gredniki še niso doživeli.« To pomeni, da tudi sedanje zlo ni največje in da čakajo prav verjetno bodoča človeška pokolenja še mnogo težje preizkušnje.

Maribor, 11. JULIJ 1933.

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

Po tem pogovoru, ki se je nadaljeval še na hodniku, je Tutanhis povabil Doljana in Astisa v svojo pisarno, kjer je vzel iz omare steklenico najboljšje pijače in jo natočil v tri čaše.

»Na vaše zdravje, gospod Doljan!« je dejal. »Bodite iskreno pozdravljeni v našem podzemskem labirintu, tu v srcu vsega podmorskega mesta! Spoznali ste velike stvari in upam, da boste vedeli pravilno ceniti naše delo, naše napore in ho-tenje. Pričakujemo, da boste tudi vi s svojimi mladimi silami mnogo dopomogli do še nadaljnjega razvoja našega ljudstva.«

»To tudi iskreno želim,« je odvrnil Doljan. »Ljudstvo, ki je znalo ustvariti taka čudesa, je vredno ne samo spoštovanja, ampak tudi ljubezni. Na vaše zdravje, gospod Doljan!« in na zdravje vsega Oceanopolisa!

XVI.

Doljanov krog znancev in prijateljev se je naglo širil, z novimi poznanstvi je pa rastle tudi njegovo znanje jezika. Že v nekaj dneh se je mogel vsaj za silo sporazumevati tudi s tistimi, ki niso znali nobenega jezika ljudstev s površine zemlje. S profesorji Solisom, Enilisom, Marizisom in Antelisom je obiskoval razne za-

bave in je prišel tudi v osrednje gledališče

Gledališka umetnost se je v Oceanopolisu razvijala na poseben način in iz svojih lastnih prazadetkov, zaradi tega je nadkvalificirala vse, kar je Doljan pričal. Mimo tega niso bile predstave ločene od drugih zabav, kakor na zemlji. Gledališče je bilo združeno z velikimi zalavišči. Po obisku predstav so gosti odhajali v velike stranske dvorane, kjer so občudovali razne zabavne plesne nastope, komične prizore in akrobacije.

Ko je Doljan s svojimi prijatelji prvič obiskal osrednje gledališče, je videl predstavo, ki je bila nekako podobna našim operam, se je pa vendarle v marsičem razlikovala od njih. Pevci so peli s tako popolnostjo, kakršne si v nadmorskem svetu nihče ne bi mogel predstavljati; prav tako je pa bila tudi njihova igra.

»Kako vam ugaja naša predstava?« je vprašal Doljana Solis.

»Preseneča me,« je odgovoril Doljan. »Nikdar si nisem mislil, da se more gledališka umetnost povzpeti do take višine.«

»Je pa vendar razumljivo,« je pripomnil Marizis, »če pomislimo, da se naši pevci lahko razvijajo in izpopolnjujejo cela

stoletja. Pri vas na zemlji rabijo igralci in pevci najmanj deset let, da dokažejo svoj lastni svojstveni stil. Po dvajsetih letih igranja pa prično že pešati. Pri nas je drugače. S tem, da smo ljudem podaljšali življenje, smo jim ustvarili vse drugačne možnosti izpopolnitve, kakor so jo imeli poprej. Naša znanost jim omogoča dolgotrajno razvijanje in izpopolnjevanje, ohrani jih pa potem tudi sto let ali pa še več na doseženi višini popolne moči in umetniškega izživljanja.«

»Mimo tega,« se je vmešal Enilis, »s smrtno naših igralcev njihova umetnost ne izgine in ne propade. Vi imate pač gramofon in zvočni kino, toda oba moreta reproducirati le senco tistega, kar so pevc in igralci v resnici ustvarili. Mi poznamo kinematograf, ki ohrani lahko popolno umetnost vsakega našega igralca. Treba nam je samo zavrteti aparaturo, in nam se prikažejo naši nekdanji, že davno mrtvi umetniki prav takšni, kakršni so bili takrat, ko so še živeli. Lahko bi prav za prav rekli, da pri nas noben umetnik ali sploh noben človek nikoli ne umre. S svojim kinematografom lahko obudimo k življenju vsakega svojega prednika, vidimo ga zopet pred seboj, poslušamo njegov glas in občudujemo prav tako, kakor da bi bil še živ pred nami.«

Po predstavi, ki se je zaključila v močnem spevu zbora in solistov ter izzvenela v ogromni gledališki dvorani v najlepšo melodijo ter se razgubila kakor sum vetrov na zorečnem polju, so odvedli prijatelji Doljana v neko stransko zabavišče, ki je bilo že polno veselih go-

stov. Veseljačenje v Oceanopolisu je bilo prav tako razkošno in popolno, kakor vse drugo. Poznali sicer niso naših alkoholnih pijač, zato pa so imeli druge, umetno ustvarjene, ki so jih daleč prekšale. Doljanu se je zdelo vino, ki ga je nekoč pil v svoji domovini, upravi užitna brozga napram pijači Oceanopolcev.

»Kakšne oblike bi neki napravili ti ljudje,« si je mislil, »če bi jim pričeli nadomestiti naš dolenjski cvček?« In moral se je od srca nasmejati tej svoji misli.

Pijače Oceanopolcev so bile zvarjene tako, da človeka niso popolnoma opijanjale in niso povzročale tudi nobenih bolečin ali zlih posledic. Maček jim je bil popolnoma neznan. Učinkovale so samo na razpoloženje človeka. Bile so take, da so človeku naenkrat pregnale vse skrbi in nevšečne misli. Privoščili si si lahko steklenico iskrnega veselja, opojne zaljubljenosti, nepopisne nežnosti in miline ter vsega ostalega, ki je moralo človeka napraviti srečnega.

Doljan je s svojimi tovariši pridno praznil čaše in se veselo razvnel. Kmalu je pozabil na vse svoje mračne misli, na ono kar je bilo nad morjem in na tisto, kar ga je težilo v podmorju. Njegovo veselo razpoloženje je dvigalo še bolj okolica. Vse v dvorani in vseh stranskih prostorih je veseljačilo. Posebni aparati so širili po prostorih omamne melodije najlepše godbe in najsilajših pesmi. Drugi so skrbeli za dišave in vse ostalo, kar je vnelo ozračje.

Ptuj

Premestitev v davčni službi. Za davčnega inspektorja v Novem mestu je imenovan višji davčni kontrolor v Ptuj g. Jakob Malinger.

Postaja za kontrolo sodov v Ptuj. Pri postaji za kontrolo sodov v Ptuj so za uradovanje določeni za tretje četletje sledeči dnevi: Meseca julija 24., 25., 26., 27., 28. in 29.; meseca avgusta 22., 23., 24., 25., 26. in 27.; meseca septembra 23., 25., 26., 27., 28. in 29.

Požar. V nedeljo 9. t. m. opoldne je izbruhnil v Školah požar. Gorela so gospodarska poslopja posestnika Štefana Grajfa. Nevarnost je bila, da se razširi ogenj na sosedna poslopja, toda vrli cirkovski gasilci so z velikim trudom to preprečili. Gospodarska poslopja so zgorela do tal in presega škoda 20.000 Din. Škodo krije zavarovalnica le deloma. Vzrok požara ni pojasnjen.

Težka telesna poškodba. V ptujsko bolnišnico so pripeljali 34 let staro Terezijo Janžekovičovo, posestnico iz Mezgovcev, z globoko nevarno rano na glavi. Rano ji je prizadel njen mož Miha z železnim drogom. Miha je prijavljen sodišču.

Hud pretep se je vršil med 67letnim Simonom Petrovičem, posestnikom iz Dragoviča, in njegovim zetom Alojzijem Toplakom. Poslednji je svojega tasta s hrastovim polenom tako prematil, da je obležal z nevarnimi poškodbami po cellem telesu. Prepeljali so ga v bolnišnico. Njegovo stanje je obupno. Preiskava je v teku.

Strašno maščevanje legionarja.

Po vesteh iz Feza je neki vojak francoske tujske legije, ki je služil pod imenom Marques, čeprav se imenuje v resnici drugače, umoril ženo in hčerko svojega polkovnika. Morilec je nato posku-

šal izvršiti samomor s tem, da si je pre-rezal žile odvodnice, vendar so ga še pravočasno rešili. Na sodišču je pri zaslišanju izjavil, da se je hotel maščevati nad polkovnikom, ki ga je v zadnjem času večkrat po krivici ukoril. Obenem je zločinca popolnoma mirno opisal vse podrobnosti, kako je zaklal obe ženski ter dostavil, da mu ni prav nič žal, da je to storil.

Ponesrečena jadrnica na Vezeri.

Na Vezeri se je v bližini Bremena v Nemčiji odigrala pred dnevi strašna nesreča. Kljub močnemu severozahodnemu vetru je odplula na odprto reko družba 6 odraslih oseb z majhno jadrnico, s seboj pa so vzeli tudi 5 otrok. Veter je jadrnico precej daleč od brega nenadoma prevrnil in je padla vsa družba v vodo. Na pomoč je prihitelo več manjših parnikov, ki so rešili le 5 odraslih članov neprevide družbe, dočim je neki moški z vsemi petimi otroki vred utonil.

Tudi moda se ne posreči vedno.

Nekateri pariški modni saloni se trdijo, da bi upeljali novo poletno modo popolnoma prozornih toalet. Kakor pa vse kaže, ne bodo imeli preveč sreče, ker sta že prvi dami, ki sta se skušali sprehoditi v takih pohujšljivih oblekah po pariških ulicah, naleteli kaj slabo pri moralnih Parižanih obojega spola. Na njihovo zahtevo sta bili aretirani in poslani na zaslišanju odpeljani v zapornem avtomobilu na svoja stanovanja.

Otok v Tihegu oceanu izginil.

Agencija »Rengo« poroča iz Tokija, da je neka hidrografska znanstvena ekspedicija po svoji vrnitvi s Tihega oceana objavila zanimive rezultate svojih raziskovanj. Tako je ekspedicija med drugim ugotovila, da je izginil brez sledu pod morsko površino otok Ganges, ki je bil na zemljevidih Tihega oceana zaznamovan na 31 stopinji severne širine in 155 stopinji vzhodne dolžine.

Mali oglasi

Razno

MARTIN SAFRAN, sobo., črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1664

RADI OPUSTITVE TRGOVINE oblastveno dovoljena razprodaja. L. Ornik, Koroška cesta 9. Izrabite to izredno priliko! 2307

NAJNOVEJŠE TKANINE za zavese in pohištva v vseh barvah dobite najceneje pri NOVAKU, Vetrinjska 7. Koroška 8, Glavni trg 9. 2552

POZOR! Kdor bi rad prodal nošeno obleko, čevlje itd., naj to javi ali prinese Grajski starinarji, katera kupi in najboljšje plača! 2551

VSAKOVRSNE RABLJENE STROJE, avtoplašče, avtomobile, kovine, vsakovrstno železo kupuje in prodaja Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. 2548

Prodajam

GRAMOFON, nov, ceneno prodam. Kramžar Franc, Smartno, Slovenj-gradec. 2506

HIŠE Z VRTOM pri Mariboru po 20.000, 24.000, 30.000, 35.000, 40.000 Din prodaja Posredovalnica, Maribor, Frančiškanska ul. 21 2553

STAVBENO PARCELO poceni prodam v Magdalenski ulici. Vprašati: Radvanjska cesta 48. 2546

Sobo odda

ODDAM PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO, Vrtna ul. 8, vrata 8. 2444

OPREMLJENO SOBO s prostim vhodom oddam. Cvetlična ul. 23, III. Mučič 2550

PRIJAZNA, OPREMLJENA SOBA v Slovenski ulici se odda. Natančnejši naslov v upravi. 2545

PRAZNO SOBO v sredini mesta, takoj oddam samostojni uradnici. Naslov v upravi Večernika. 2547

Stanovanje

TRI DO ŠTIRI sobno stanovanje s kopalnico in vrtom v bližini parka. Trubarjeva, Ciril-Metodove, Maistrove, Prešernove, Razlagove, Aškerčeve ali Tomšičeve ulice, iščem za takoj. Naslov v upravi »Večernika«. 6000

DVE SOBI IN KUHINJO oddam v najem. Zrkovska c. 27, Pobrežje. 2549

200 DIN DOBI oni, ki mi priskrbi primerno 2-sobno stanovanje. Ponudbe pod »Levi breg« na upravo. 2512

Sobo išče

IŠČEM SOBO s strogo separiranim vhodom v bližini Kralja Petra trga ali komande mesta. Naslov v upravi »Večernika«. 3000

Službo dobi

VAJENCA z dobrimi šolsk. izpričevanji, ki ima veselje za slikarsko in plesarsko obrt sprejme Lužnik Ivan, Zgornje Radvanje pri Mariboru. 2531

Zahvala

Po smrti moje matere, gospe Uršule Stropnik, mi je izplačala

LJUDSKA SAMOPOMOČ V MARIBORU

pripadajočo podporo točno in kulantno. Izrekam ji tem potom mojo iskreno zahvalo in jo priporočam vsakomur najpojeje.

Maribor, dne 11. julija 1933.

2542 Julijana Augustinčič.

IŠČE SE PRIDNEGA IN VESTNEGA DRUŠTVENEGA INKASANTA. Poizvedbe v upravi lista. 5001

Oglašujte!

Kupujem

staro zlato in srebro, krone, zlatnike itd. Popravilam vsakovrstne ure, gramofone, zlatnilno. Nadomestim nezlomljive šipe takoj najceneje.

Ignac Jan

urav Maribor, Glavni trg

Za potovanje!

Vse v veliki izbiri in po solidnih cenah priporoča

Ivan Kravos,

Maribor,

Aleksandrova cesta 13

Razglas

o prvi javni pisni licitaciji za prevzem in izvršitev vseh žezvalnih gradenj in del na državnih cestah št. 17 in 50. Licitacija se bo vršila v soboto, dne 29. julija 1933 ob 11. uri pri tehničnem razdelku sreskega načelstva Maribor, levi breg za sledeča gradbena dela:

a) na državni cesti št. 17:

1. naprava novega propusta iz betonskih cevi v km 0.220 na Teznu — proračunska vsota Din 2220
2. poprava mostu čez Dravo v Ptuj km 23.660 Din 6200
3. poprava propusta čez Cvetkovski potok km 39.290 Din 3000
4. poprava propusta v km 44.260 v Mihovcih Din 2500

b) na državni cesti št. 50:

1. zvišanje ovinka na zunanji in razširitev na notranji strani od km 146.315 do 146.397 Din 6450
2. poprava propustov v km 126.300, 129.900, 149.300 in 149.360 Din 4500
3. odstranitev hrbtov in izravnanje cestne nivele na petih klancih od km 112.000 do km 117.500 Din 4000
4. izravnavna nivelete obojestransko, propusta v km 129.940 Din 500

Pogoji licitacije, načrti in proračuni so na javni vpogled pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Mariboru levi breg.

V Mariboru, dne 10. julija 1933.

T. o. 918/9 — 1933.

Sresko načelstvo v Mariboru levi breg.